

An Exchange between Florina Kostulias and Andrei Codrescu on the dogs of Bucharest and Urmuz

Contributed by Florentina Kostulias and Andrei Codrescu

On May 8, 2012, at 9:01 AM, Florina Kostulias wrote:

Draga Andrei,

Â

Am ajuns intr-un Bucuresti parca mai frumos ca niciodata, plin de verdeata, de pomi si flori frumos miroitoare, cu o vreme incredibil de calduroasa ca de august. Primul popas a fost centrul vechi, care acum este cel mai cool loc din oras, gemand de restaurante, baruri, cluburi, si alte locuri de acest gen. Mi-a placut indeosebi Strada Franceza care te duce din Calea Victoriei pina la Curtea Veche si Hanul lui Manuc. In secolul 18, aceasta strada era numita strada Ishlicailor, ishlicele fiind acele borcane de palarii care le purtau barbatii pe timpul fanariotilor. Gheorghe Crutzescu in cartea lui Podul Mogosoaiei povesteste cum ishlicele tinere catre sfarsitul domniilor fanariote se adunau prin localurile de pe-atunci ca sa cinte Marsilieza lui Rigas si "La Carmagnole"

Â

Dansons la Carmagnole

Vive le son

Du canon

Â

Si astfel de la "vive le son" s-a ajuns la "fife le son", si apoi la filfisonii...Iar filfisonii, cuprinsi de spiritul revolutionar Francez, au cerut ca ulitza ishlicailor sa fie numita ulitza Franceza.

Â

Vezi tu, in Ismail si Turnavitu a lui Urmuz, sint aproape convinsa ca Ismail e Voda Mavrogheni, iar Turnavitu, bancherul si stricatul Dumitrache Turnavitu...Crutzescu spune ca Turnavitu, impins de refugiatii francezi si de grecii care atunci visau eteria, i-a bagat in cap ideea lui Mavrogheni ca ar putea deveni Imparat al Bizantului...Totul a sfarsit tragic pentru amindoi...

Â

Dar de ce ar fi scris Urmuz despre Mavrogheni si Turnavitu? E posibil ca in viata lui de la inceputul secolului 20 sa fi intilnit pe niste urmasi ai lui Turnavitu?

Â

Cercetarile mele in Anuarele Bucurestilor imi dovedesc fara nici un dubiu ca personajele lui Urmuz au fost reale. I-am gasit pe Algazy si Grummer, pe Gayk, pe Fuchs, un Turnavitu si mai multi Cotadi si Dragomir, care sint nume mai comune.

Â

Gayk, de exemplu din anuarul Bucurestilor 1916 Gayk. Atelier Mecanic, 43 Strada Isvor. Pentru instalarea de Motoare si Transmisiuni. Pompe cu Abur si de mana. Diferite sisteme injectoare. Â

Numai la o aruncatura de bat de orasul vechi, imediat pe cealalta parte a Dambovitei, este cartierul Antim unde Urmuz a trait. Fiind foarte aproape de centrul civic a lui Ceausescu, foarte mult din cartier a fost distrus, mai supravietuind citeva strazi si foarte putine case. Miracol mare, casa din Antim nr. 8, unde Urmuz a trait pt marea majoritate a vietii lui, este inca intreaga, si este sediul unui partid politic obscur (PNCD).

Â

Alte cladiri prin zona sint ocupate ilegal de tigani, incluzind Antim 10 unde am crezut initial ca Urmuz a trait. Ilegalli m-au lasat sa vizitez casa, dupa ce i-am convins si am ca nu sint nici de la politie nici din partea unui proprietar care si-ar cere drepturile. Ei s-au purtat cu mine foarte bine si s-au simtit foarte maguliti sa stea in casa unui scriitor. Cind am realizat eroarea, m-am inapoiat pe strada Antim, la numarul 8 de asta data, la sediul partidului politic plina de sperante. Neavind computerul la mine, nu am facut nici o cercetare despre aceasta grupare politica, si am intrat increzatoare, explicandu-i unui fel de ushier ce ma aduce la ei. Ushierul, politicos si parind sa inteleaga cauza mea, m-a introdus in biroul presedintelui care se sfatuia cu un domn mai in virsta cu ochelari fumurii.

Â

Intrind, m-am prezentat, mi-am explicat misiunea si de unde vin, presedintele holbind ochii la mine a neincredere. Aici a stat un scriitor roman, Urmuz, am explicat, si ashi dori sa vizitez casa daca se poate. Spre stupoarea mea, cererea a fost imediat respinsa, si imediat am fost atacata verbal de domnul cu ochelari fumurii, care pina atunci asteptase ca o pasare de prada.

Au recunoscut vreodata Englejii, urla el, ca 2 milioane de romani au murit???...nici nu-mi mai amintesc restul ca ma speriasem de-a binelea, mai ales cind am dat cu ochii de portretul Maresalului Antonescu pe perete...Simtind primejdia, am dat un raspuns diplomatic si m-am distantat de "engleji". Diplomatia mea a dat roade, fiarele s-au mai imblinzit, si desi tot nu m-au lasat sa vad casa, s-au dezlantuit in niste demagogii care m-au amuzat si speriat in acelasi timp. Fara a fi invitata, m-am asezat pe un scaun si am incercat sa obtin mai multe informatii despre casa, daca s-au pastrat ceva old features, daca s-au gasit ceva hirtii, documente, etc. Presedintele, mandru a explicat ca toata casa a fost renovata acum niste ani, si ca nu mai supravietuieste nimic din interiorul casei vechi. Si cum se umfla el in pene de munca care a facut-o la casa, intra ushierul sa anunte scurt ca a cazut guvernul. Asteptind sa fiu concediata imediat de oamenii politici la asemenea veste, am ramas surprinsa ca dupa ce ushierul a disparut, presedintele a mai continuat cu niste platitudini, iar eu gasind ca e momentul sa o sterg, m-am ridicat, mi-am aratat -Â usor ironic - multumirea pentru audienta si am iesit

din acel iad de legionari in soarele dogoritor al strazii. Â

Â

Iti mai scriu daca vrei. Florina
From: Andrei Codrescu, May 9, 2012

Draga Florina, tu esti un poet adevarat ak Bucurestiului, un oras pe care nu-l cunosc de loc. Imi place traseul tau urmuzian si orasul care se naste din peregrinarile tale. Te rog sa-mi scrii si sa ma tii la curent -- eventual o sa ai si acest record epistolar, si facem ceva cu el. Happy trails, sau alee cu miez, Andrei

From: Florina, May 10, 2012

Ma bucura mult raspunsul tau, am sa-ti mai scriu dar acum sunt destul de trista si preocupataÂ cu nishte probleme legate de nishte ciini vagabonzi in Bucuresti. Matusa mea a salvatÂ 6 catzei in Februarie, s-au nascutÂ afara pe timpul unei ierni groaznice, cu multa zapada si frig. A reusit sa dea 2, darÂ cu ceilalti are probleme, si mi-a pasat mie grija de a le gasi case.

Ma rog,Â sper sa se rezolve pana la urma...

Sper ca tu esti bine

Pe curind,

FlorinaÂ

From Andrei, May 10, 2012

Â Florina: a scris cineva Cronica Ciinilor postdecembristi din Bucuresti? Ar fi si o antologie grozava ca are fiecare povesti despre ei. Eu am doua: una din 1990 si una din 1993 -- consider ambele simbolice pentru istoria dezvoltarii Romaniei.

Andrei

From Florina, May 11, 2012

Draga Andrei, ashi dori foarteÂ mult sa citescÂ bucatile tale care le-ai mentionat.Â EuÂ ma adinlesc din ce in ce mai mult in disperare cuÂ matusa mea si ciinii ei. Am scris la o caritate de aici din UK,Â care au raspuns pozitiv, dar inca nu au intrat in contact cu matusa. Intre timp,Â unul din catzelusi s-a lovit, si trebuieÂ dus la doctor.Â

AmÂ o carte de Arghezi, care se numeste Cu Bastonul prin Bucuresti,Â iar una dintre bucatziÂ se numeshte 'Cainele si Maica Domnului'. Uite, ti-o trimit,Â e foarte interesanta,Â ar merge intr-o antologie,Â desi cred dateaza din perioada interbelica. Zilele astea am mai rasfoit nishte cartzi, care nu mi-au imbunatatit starea de tristete: Groapa de E. Barbu si Maidanul cu Dragoste de G. M. Zamfirescu, amindoua despre mahalalele Bucurestilor din prima parte a sec 20. Zguduitoare intimplari cu oameni si ciini, saraci, nemincatzi, abrutizatzi. Oameni-ciini, ciini-oameni, nimeni nu mai stie...

Â

'Viatza de ciini fratzilor, viatza de ciini! Asemeni dobitoacelor, nu stim si nu pricepem nimic. Nu vine nimeni sa ne deschida capul si sa ne invetze ca la urma urmei - putem si noi sa fim oameni...' - asa zice un pesonaj in cartea lui Zamfirescu.

Â

Mai ma gandeam daca nu cumva aceasta problema a ciinilor fara stapinÂ nu este chiar mai veche decit ne inchipuim, chiar de pe timpul crailor de Curte Veche, laÂ sfirstiul secÂ 18. Ciini si oameni vagabonzi traind impreuna pe ruinele vechii cetatzi in urma retragerii populatiei de frica diverselor ocupatii...

Â

Stilul lui Arghezi imi pare a avea ceva din Urmuz, ciinele e artificializat si monstruous, compus ca o papusa de cirpe.

Â

Pe curind,

Florina Â from Florina,Â August 16, 2012

Draga Andrei,

Dupa o perioada cu multa agitatie, in sfarsit lucrurile au intrat in normal. Sper sa gasesc ceva de lucru in curind, poate ma ia inapoi anticariatul la care am lucrat acum citziva ani. Â

Imi place foarte mult unde ne-am mutat, English countryside,Â numai laÂ Â½Â oraÂ de Londra. Asa de improbabil ca eu sa fi ajuns in asha loc - bucolic, genteel and traditional part of England...

Nimeni nu prea vrea sa discute pe fatza treimea Urmuz-Arghezi-Ciprian, in loc s-au gasit tot felul de subtrefugii editoriale sau de alta natura sa evite confruntare directa. Â De exemplu, la Academia Romana am vazut o editie a opereiÂ complete ale lui Ciprian publicata in 1965 care contine in mod misterios si ne-explicat si scrierile lui Urmuz . Omul cu Martoaga a fost pusa in scena de curind, si am vazut-o si eu cind am fost in Romania. Premiera a avut loc pe 23 Nov 2011, data sinuciderii lui Urmuz, iar in program un articol intitulat "O polemica" sustine ca Arghezi nu avea dovezi, ci doar capricii de polemist si vagi banuieli intemeiate pe intimplatoare asemanari, dar incheie prin a admite ca totusi inca pluteste un abur de mister asupra intregii afaceri.

Este clar ca cei trei contemporani " Urmuz, Arghezi si CiprianÂ - au foarte multe afinitati: Â omul ca dihanie, animal scofilcit de banalitate, de birocratie, de coruptie, daily life, rutineÂ ; Omul e in descompunere, pute, e dezgustator; viata e o hazna, o mocirla; e intimplatoare, absurda. Dar are un element de comedie, de umor, de umor negru.

Ciprian alege teatrul, Arghezi pamfletul politic iar Urmuz the short story. Cei 3 sint jucatori majori in literatura Romana de la inceputul sec 20 si cred ca al intelege pe Urmuz trebuie sa largesc orizonturile.

Amintirile lui Ciprian despre Urmuz si piesa luiÂ Capul de Ratoi, al carui erou Cirivis nu este altul decit D.D-B,Â sint cele mai importante surse in ceea ce priveste viata si filosofia tinarului Urmuz. Stim caÂ ceea ce Ciprian spune e adevarat in

mare masura, marturiile sorei lui Urmuz, Eliza Vorvoreanu, cit si a poetului Vasile Voiculescu, prieten si coleg de liceu, intaresc aceasta concluzie. A Cirivis era porecla lui D.D-B D si sub acest nume tinarul licean pune bazele societatii Capul de Ratoi in jurul anului 1900 cu scopul de a-l scoate din minti pe directorul scolii care-i "strivea sub calciul lui didactic". A Cirivis era angajat intr-un razboi cu directorul, armele lui fiind aberatia, non-sensul si lipsa de logica. E interesant ca directorul, V.D. Paun, era profesor de romana si fusese tutorele printului Ferdinand. E posibil ca revolta lui Urmuz impotriva lui Paun sa fi adus cu ea si revolta impotriva limbii romane oficiale care la vremea aceea incerca sa se purifice de influentele orientului. Urmuz sau hurmuz este un arhaism de origine turca insemnand perla de sticla, folosit de Eminescu de mai multe ori pentru atmosfera care o evoca, de culoare locala si bazar. Dar in Sarmanul Dionis hurmuz este esential, hurmuzul pamantului reprezentind planeta, vazuta din spatiu, care apare redusa, concentrata intr-un atom sau o nesemnificativa margea de sticla. In imaginatia eminesciana pamintul e un atom pierdut in spatiu, un hurmuz, o margea de sticla, dar si un margaritar albastru cu miez negru gata sa plezneasca de multimea urei ce cuprindea. E remarcabila imaginea margaritarului albastru, planeta albastra...

Dar sa revenim. A Lupta impotriva directorului si a tinerilor studiosi, "gravi si unsurosi" ia proportii cu formarea societatii Capul de Ratoi, numita dupa actul de barbarie comis impotriva ratelor lui V.D. Paun. Patrundind noaptea in curtea lui Paun, Urmuz si acolitii sai au decapitat citeva din ratzele institutorului. Ideea era sa-l puna pe director in dificultate intelectuala: ce motiv ar putea sa existe ca cineva sa-i decapiteze ratele, dar sa ia numai capetele si sa lase corpurile in ograda?

Razboiul dus de Cirivis impotriva liceului eventual s-a extins, societatea Capul de Ratoi luind strazile Bucurestiului cu asalt, oprind trecatori si uluindu-i cut tot felul de paradoxuri si indrazneli. Metodele folosite de Cirivis, erau farsa, comedia, absurdul, parodia, bufoneria, pacaleala, grotescul mixed in with a bit of cruelty. Cand juca o farsa unui seminarist studios, arbora o deadpan expression fara sa dea nimic de banuit victimei. Oprea lume pe strada, se dadea drept agent si le cerea actele de identitate. Multi il credeau. Practica gesturi demne de Monty Python Flying Circus, ca de exemplu, sarind intr-un picior in jurul unei persoane fara a zice nimic sau a incanta ceva misterios. Era in aceasta arta in aer liber o oarecare primejdie. Insultati, victimele farselor lui Urmuz puteau deveni agresive si sa caute a bataie. De asemenea, grupul lui Urmuz, din care a facut parte si Vasile Voiculescu la un moment dat, ar fi putut intra in conflict cu organele de ordine, activitatile lor fiind de multe ori ilegale. A Farsa mea favorita este intrarea in scoala in timpul noptii, intrarea in arhiva si schimbarea notelor elevilor. Viitorul judecator nu avea respect pentru legi, reguli si documentele oficiale. In Omul cu Martoaga caracterul Inspectorului e intr-adevar a lui Urmuz. Inspectorul, un imbecil, si un tipicar, slabas de cariera afishind o cocoasa administrativa, este intrebant:

In genere vorbind, crezi dumneata ca o fiinta omeneasca poate sa judece pe alta? A A

Ce chin, tortura trebuie sa fi fost pe Urmuz sa lucreze in justitie, si ce umilitor. Cum sa nu-ti tragi un glonte-n cap ?

From Andrei, May 18, 2012

Draga Florina: Ma bucur ca esti asezata si gata de lucru. Am sa postez scrisoarea ta separat ca articol, si din nou ca parte din corespondenta noastra. Ruxandra Cesereanu, prietena mea pe care ai mentionat-o, e la Londra cu sotul ei Corin Braga, dar nu stiu cit mai sta. I-am scris de tine, apreciaza cercetarile tale, si o conectez cu tine daca vrei s-o intilnesti si mai are ea timp. (Impresia mea e ca rezidenta se termina curind cind incepe anul universitar -- ambii sunt profesori la Univ din Cluj). Multumesc frumos de reportaj -- este extrem de interesant -- ai gasit pulsul radacinii secolului 20 dintr-un unghi inedit -- faci ceva important. (In scrisoarea catre Ruxandra te-am descris ca Morcol, detectivul literar din cartea lui Raymond Queneau, "Le vol d'Icare.") Te imbratisez, Andrei

From Florina, August 18, 2012

Revista dada/surrealism de University of Iowa want me to submit my translations of Urmuz based on the Romanian Academy notebook and to write an introductory article. I haven't written the article and have been agonizing over its direction, but hope to find it before the deadline.

A

The manuscript notebook is another mystery, and strikingly, it has never been published, not even in Romania. It's been in the public archives since the 1960s and no one bothered to publish it, instead they used Sasa Pana's 1930 ed based on different manuscripts, now all lost. When I discovered the notebook I was astonished to find out it contained the complete works of Urmuz, but also horrified at what I thought must be some form of vandalism - different handwritings in ink and pencil almost on every page. The RA catalogue description gives us the date when the mss entered the library - 16 Nov 1955, but it gives us no information on provenance, date when it was written, etc.

Naturally, I asked myself if the red quarto manuscript notebook the librarian deposited on my desk was indeed in Urmuz's handwriting or someone else's. To my surprise the library has another mss, a folded A4 page containing After the Storm. Luckily, there are more details about this document. It was apparently "donated" by the Pillat family to the RA in the 1950s. We also know that was it written in 1922 for publication in Cugetul Romanesc. Ion Pillat was co-editor with Arghezi of the newly established monthly magazine at that time. I believe that Urmuz and Ion Pilat knew each other through a music connection (but about that some other time), and again, it seems to me that Arghezi takes all the credit for publishing the magazine. Comparing the two documents it became clear that the notebook was in fact written by Urmuz and all I needed to do is to understand the marginalia. Some of the entries were definitely editorial notes, so naturally I suspected Urmuz's editor, Arghezi. Handwriting comparison was inconclusive, here and there they matched, but not enough to be 100% convinced.

But even more intriguing were the marginal notes made in ink in yet another handwriting. Originally, I attributed these to a librarian/archivist. I deplored the method of writing in ink on an important manuscript, but soon I realized I was wrong. I now know that the notes were made by Eliza Vorvoreanu, Urmuz's sister. Probably written in 1921-2 in preparation for publication, the notebook remained in the possession of D.D-B's family, the only survival from a trunk full of literary and musical mss. She probably donated it to the RA. She dated each of her entries pointing out differences between Sasa

Pana version and hers. The most intriguing entry from 1950 says:

"S-a adaugat: 'Fugi Fuchs, satir murdar! Sa nu respecti tu cel mai nobil organ, urechea?! Fugi Fuchs, caci compromiti cartierul!' De ce s-a adaugat ceea ce nu era in spiritul lui Urmuz?!!"

Â

I said whoa! And why?

Â

I will write more later.

In Holly Golightly style I end with Mille tendresses, Florina

Â

Â

Â

Â Â